

Metrologian neuvottelukunnan kemian jaoston Auditointipohja

Mari Koskinen

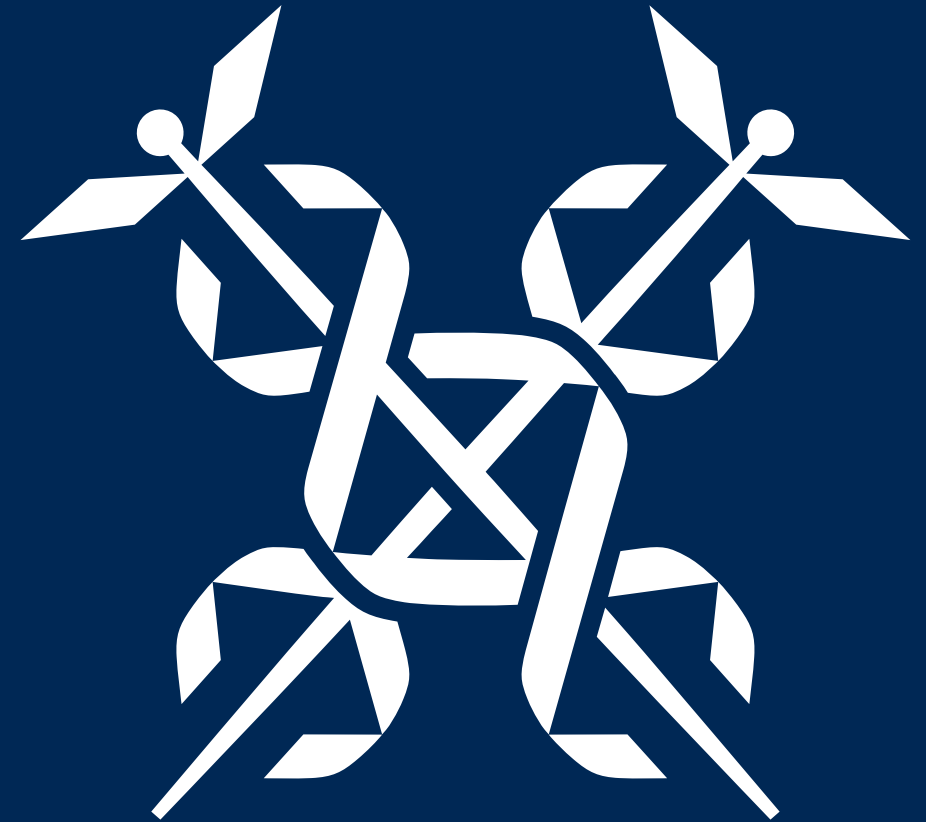
21.5.2026

TUULLI

Auditointipohja

- 1) Auditointipohja
- 2) Auditointipohjan yleinen rakenne
- 3) Keskeiset arviointialueet
- 4) Poikkeamat ja niiden käsittely

TULLI

Auditointipohja

- Auditoinnin tavoitteet:
 - Varmistaa vaatimusten täytyminen
 - Löytää poikkeamat
 - Tunnistaa kehityskohteet
 - Jatkuva toiminnan parantaminen
- Metrologian neuvottelukunnan kemian jaoston vuonna 2025 laatima rakenteellinen työkalu laboratorion toiminnan arvioinnille
- Perustuu ISO 17025 standardin arviointikriteereihin
 - Standardin kohdat merkitty lomakkeelle arvioitavan asian sarakkeelle
- Löytyy <https://kemianseurat.fi/finntesting/kansallisten-vertailulaboratorioiden-ohjeita/>

Auditointipohjan yleinen rakenne

• Pääosat:

1. Perustiedot
 - Ajankohta, arvioijat, menetelmä, osallistujat
2. Arviointikohteet
 - ISO 17025 ja muu oma ohjeistus
3. Havainnot ja näyttö
 - Havainnot perustella näytöllä
4. Vakavuusluokitus
5. Korjaavat toimenpiteet
 - Juurisyyanalyysi

Arvioija/t	Läsnäolijat
pvm	Menetelmä/t
Standardi ☐ SFS-EN ISO/IEC 17025 ☐ _____	Työohjeet ja muut dokumentit

Kuvataan auditointihavainnot ja niihin liittyvä näyttö.

Auditointihavainnot ovat arvioinnin tulokset, jotka saadaan vertaamalla kerättyä auditointinäyttöä auditointikriteereihin. Auditointihavainnot osoittavat vaatimustenmukaisuuden tai poikkeamat.

- Poikkeamiksi voidaan kirjata myös poikkeamia ehkäisevät toimenpiteet.
- Tuloksiin vaikuttavat poikkeamat tulee korjata heti (analyysia ei saa jatkaa ennen kuin korjaavat toimenpiteet ja juurisyyanalyysi tehty, hyväksytty ja dokumentoitu).
- Vakavia poikkeamia tulee korjata pääsääntöisesti kahden viikon aikana.
- Kehittämismahdollisuuksille voidaan myös asettaa toteutusaikataulu.

Arvioitava asia	Havainnot ja niihin liittyvä näyttö	Havainnon vakavuus
(viite standardin SFS-EN ISO/IEC 17025 kohtiin)		
Edellisen auditoinnin tulokset • ajankohta, poikkeamat, kehitysehdotukset (8.6)		Asiat hoidettu ☐ Työn alla ☐ Ei aloitettu ☐
Ohjeiden saatavuus ja ajantasaisuus		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐

Keskeiset arviointialueet (1/3)

- Dokumentaatio ja ohjeistus (7.2, 7.5, 7.11, 8.3)
 - Ohjeiden ajantasaisuus ja muutokset
 - Hyväksyntä ja ylläpito (kuvattu)
 - Viitteiden oikeellisuus
 - Liitteet
 - Salassapito
- Henkilöstön pätevyys (6.2, 7.1)
 - Perehdytysdokumentaatio
 - Pätevyysien monitorointi
- Näytteenotto ja näytteiden käsittely (6.6, 7.2, 7.3, 7.4, 7.8)
 - Ohjeistus
 - Ulkoistus
 - Esikäsittely
 - Merkinnät
 - Tietosuojakäytännöt

Ohjeiden saatavuus ja ajantasaisuus • käyttöohjeet • voimassaolo/hyväksyntäketju • ohjeluetelo ja ohjeiden lukumäärä (ylläpito kuvattu) • ajantasaisuus ja muutokset edelliseen • viitteiden ja liitteiden oikeellisuus ja ajantasaisuus (7.2, 7.11, 8.3)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Työohjeen riittävyys • myös työturvallisuus (8.3)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Tekijän pätevyys • perehdytysdokumentit, vastuu- ja varahenkilöt • perehdytykset • pätevoityneet henkilöt ja rekisterit • pätevyysien monitorointi (6.2, 7.1)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Näytteenotto • soveltuvuus ja ohjeistus • raportin sisältö • mittausepävarmuuden määrittäminen • ulkoistus (6.6, 7.3, 7.8)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Näytteiden käsittely • esikäsittely, asiakirjat ja merkinnät • henkilötietojen tietosuojakäytännöt (7.2, 7.4)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐

Keskeiset arviointialueet (2/3)

- Analyysin suoritus (7.2, 7.4, 7.5)
 - Työohjeen noudattaminen
 - Laitteet ja ohjelmistot
- Tilat ja ympäristöolot (6.3, 7.4)
 - Tilojen sopivuus
 - Olosuhdevaatimukset
- Laitteisto (6.4, 6.5, 7.7)
 - Kalibrointi ja huolto
 - Mittausten jäljitettävyys
 - Käyttöönottotarkastus
- Reagenssit ja tarvikkeet (6.4)
 - Laatu ja hyväksyntä
 - Säilytys ja hävitys

Analyyysin suoritus • vastaa ohjetta• laitteistot/välineet/ohjelmistot/jne. vastaavat ohjeistusta (7.2, 7.4, 7.5)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Toimitilat ja ympäristöolosuhteet • tilojen valvontamenettelyjen katselmointi: ○ dokumentoidut olosuhdevaatimukset, seuranta ja tallenne○ tilojen sopivuus ja turvallisuus○ kontaminaatoriski (6.3, 7.4)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Laitteisto: mittausslaitteet ja apulaitteet • jäljitettävyys• laitteiston kalibrointi ja huolto• käyttöönottovalidointi (6.4, 6.5, 7.7)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Reagenssit ja tarvikkeet • laatu ja hyväksyntä• säilytys ja hävitys (6.4)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐

Keskeiset arviointialueet (3/3)

- Laadunvarmistus (ulkoinen ja sisäinen) (7.7)

- Vertailumittaukset
- Kontrollikortit ja –näytteet
- Kattavuus, trendit

- Mukautuva pätevyysalue (7.2, 7.11, 8.3)

- Ohjeistus
- Käyttö

- Validointi ja verifiointi (7.2)

- Asiakaspalautteet, poikkeamat, poikkeava työ (7.9, 7.10, 8.6)

- Juurisyysanalyysi ja vaikuttavuus

- Raportointi (7.7, 7.8)

- Päätössääntö
- Tutkimusselosteet
- Akkreditointiin viittaaminen

Sisäinen laadunvalvonta • referenssinäytteet ja/tai - materiaalit • valvonta- ja kontrollikortit, poikkeavien tulosten ja trendien käsittely • valvonta- ja kontrollinäytteiden kattavuus ja tarkoituksenmukaisuus (7.7)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Dokumentointi ja arkistointi • mitä, missä, mihin, miten • tietojen säilytys, jäljitettävyys ja hävittäminen • salassapito (7.5)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Vertailuihin osallistuminen ja tulokset • vertailumittausten suunnitelma, toteuma ja trendit • poikkeavat tulokset, toimenpiteet ja niiden selvitykset (7.7)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐
Mukautuva pätevyysalue • laajennusten ja supistusten ohjeistus ja luodut kriteerit • käytön määrä • validointi- ja verifiointimenettelyt: ○ käyttöönottomennettelyt kuvattu ○ mukautuvaan pätevyysalueeseen sisältyvien toimintojen listauksen ajantasaisuus (7.2, 7.11, 8.3)		Asia kunnossa ☐ Kehittämiskohde ☐ Poikkeama ☐ Vakava poikkeama ☐ Vaikuttaa tuloksiin ☐

Poikkeamat ja niiden käsittely

- Auditointipohja erottaa:

- Asia kunnossa
- Kehittämiskohde
- Poikkeama
- Vakava poikkeama →
korjattava nopeasti
- Vaikuttaa tuloksiin

Asia kunnossa	☐
Kehittämiskohde	☐
Poikkeama	☐
Vakava poikkeama	☐
Vaikuttaa tuloksiin	☐

- Täkeää:

- Poikkeamille asetettu aikataulu sekä vastuhenkilö
- Sovitut korjaavat toimenpiteet
- Auditoinja seuraa ja hyväksyy
- Juurisyyanalyysi

Sovitut korjaavat toimenpiteet	Aikataulu/ vastuhenkilö	Tehty/hyväksyjä

Kiitos